Verslag

van het verhandelde ingevolge het [illegible]

en de [illegible] vergadering gehouden [illegible] 1888.

Liggen: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Verslag betreffende de exploitatie der mijnen en steengroeven in de provincie Limburg over het jaar 1888.

I. Steenkolenmijnen.

De waarde in vergelijking met het vorige jaar 2,4 pct. Steenkolen meer ontgonnen, en het debiet daarvan bedroeg 3,7 pct. meer; de gemiddelde verkoopprijs steeg op ƒ 3,93 per ton (1) tegenover ƒ 3,86 per ton in 1887; de fabrieksprijs of kostenprijs was per ton ƒ 2,82 tegenover ƒ 2,34 per ton in 1887.

De resultaten der exploitatie zijn als gunstig aan te bieden; de winst door de twee mijnen vertegenwoordigt ƒ 1103 92,43 of ƒ 1,23 per ton verkochte Steenkool, tegenover ƒ 809 28,88 of ƒ 0,93 per ton in 1887.

In vergelijking met de overige mijnen in dit Steenkolenbekken, welke mager Kolen ontginnen, moet dit resultaat als zeer bevredigend worden

(1) Door ton wordt hier bedoeld de eenheid van 1000 K. G.

aangeteekend.
Het getal der in dienst zijnde mijnw.
werkend was 417 tegen 430 in
1887, het gemiddeld loon per jaar
bedroeg f 414,63 tegen f 401 in 1887.
De gezondheidstoestand van de
mijnbevolking was alleszins
bevredigend.

A. Domaniale Steenkolenmijnen te Kerkrade.

De ontginning had plaats in de Steenkolenlagen Merl, Klein-, Groot-Hühlenbach en Groot-Atsweerk, op den ontginningsdrempel gelegen 200 M. onder den mond der Willemschacht.

Op de diepte van 145 M. werd een uitdeelaag Merl ten westen der verschuiving A. een dwarsgang bij gemaakt, ter lengte van 1½ M. naar de laag Klein-Hühlenbach, ten voor bevordering der regelmatige ventilatie als ook het vervoer per spoorweg door middel van paarden in de rigting; deze werkzaamheden kwamen in den loop van dit jaar gereed.

De gewonnen kolen waren van eene goede en uitstekende kwaliteit.

De exploitatie had gedurende het geheele jaar geregeld plaats; ongelukken of verwondingen van eenige betekenis kwamen niet voor.

De toevloed van water bedroeg 31,430 M³ per uur, tegen 31,170 M³

in 1887.

De voor de gezondheid nadeelige gassoorten werden door den toevoer van 130 Mk³ verscheidene tonnen per uur en per man, zoodanig vermengd, dat zij onschadelijk waren.

Er werden uitgedolven 54567,6 ton steenkool; 3931,35 ton meer dan in 1887.

Verkocht werden 51834 ton, 2706,35 ton meer dan in 1887, als:

in het binnenland 44505,73 ton,
" Prinsjen ..... 7021,27 "
" België ..... 307,00 "

Verbruikt ten dienste der mijnen en verstrekt aan de armen 3648,15 ton.

De voorraad in magazijn bedroeg op 31 December 1888 2432,5 ton tegen 3347,05 ton steenkool einde van 1887.

Verkoopwaarde der verkochte steenkolen, tijnde de opbrengst na aftrek der kosten van vervoer per spoorweg en der kosten aan den verkoop ter plaatse verbonden, ƒ 2118801,94; de gemiddelde verkoopprijs per ton bedroeg ƒ 4,08⁷ tegen ƒ 3,99³ in 1887 en ƒ 6,13⁵ in 1876.

Van de steenkolen aan de mijnwerkers, kocht, bedroeg de gemiddelde verkoops-

prijs per ton ƒ 4,50 tegen ƒ 3,82 per ton voor de op de stations afgezet.

Het personeel bestond uit:

1 inspecteur,
2 boekhouders,
1 secretaris,
1 ontvanger,
7 opzienters,
54 arbeiders aan den dag,
204 mijnwerkers,
1 vrouw tot dienste der steenkolen

Te zamen 271 personen, tegen 275 in 1887 en 247 in 1876.

Voor dit personeel werd in het onderhoud voorzien van 138 vrouwen, 208 jongens en 166 meisjes.

Het gemiddelde loon der werklieden bedroeg ƒ 1,38 per werkdag van 9 uren, tegen ƒ 1,35 in 1887 en ƒ 1,43 in 1876.

Het gemiddelde jaarlijksche verdienste, bij 304 werkdagen in het jaar, bedroeg per werkman ƒ 408,26, tegen ƒ 392,35 in 1887.

Der mijnwerker werd geleverd 267,4 ton, per werkman aan den dag 814,4 ton, of zoo gemiddeld door een arbeider van beide klassen te zamen 201,3 ton steenkool, tegenover 239,9 en 191,2

en 184,1 ton in 1887, en 248,5, 56-1 en 172 ton in 1876.

De fabrieksprijs bedroeg per ton aan werkloon f 2,39⁶, aan materialen en andere Kosten f 0,47³, in het geheel f 2,86⁹, tegen f 3,11⁸ in 1887 en f 4,32 in 1876.

De huurderswinst door de verschillende gebruikers genoten, bedraagt f 7035 4,56, zijnde f 1,35⁷ winst per ton verkochte steenkool, en dit na te hebben verrekend f 3595,25 als bijdrage aan het fonds tot ondersteuning van de arbeiders.

In het vorige jaar bedroeg de winst f 44211,88⁵ of f 0,90 winst per ton verkochte steenkool.

Voor het drooghouden of uitpompen der mijn werd besteed aan loon en materialen ..... f 6794,73

waarde aan verbruikte steenkool, en tegen kostenden prijs 5052,96

Totaal f 11847,69

Het debiet aan de stations bedroeg 32094,6 ton en aan de mijn 19739 ton, tegenover 34692,75 en 14434,9 ton in 1887.

De kosten van vervoer op den mijnspoorweg naar Simpelveld, bedroegen per ton-kilometer f 0,0399 met inbegrip van

het onderhoud van dien weg.
In het getal der stoomwerktuigen, stoomketels, in de bebouwde oppervlakte en de geheele oppervlakte voor den aanleg der mijn, Nieuwe gemeente, verandering, het getal der paarden in de mijn in gebruik werd met één vermeerderd.

De bezitting van het fonds ter ondersteuning van de arbeiders in dienst bij de domaniale mijnen bedroeg op 31 December 1887 f 128094,92
Rente van de Kapitalen over 1888 . . . . . „ 5078,03

f 133172,95
Winstdeelig saldo over 1888 „ 1092,45
Totale bezitting van dit fonds op 31 December 1888, na dividendering jarig bedragend f 132080,50

Voor dit fonds werd in 1888 uitgekeerd aan:

1° pensioenen	f 5138,29
2° tegemoetkoming bij ziekte	„ 1016,25
3° genees-, heel- en apothekerskosten .	„ 1467,91
4° tegemoetkoming bij begrafenis . .	„ 31,00

Breng over f 7653,45

overgebloeid	f 7753,45
5° verplicht onderwijs	„ 299,55
6° verschillende onderstanding	„ 46,95
7° Kosten van toezicht en administratie	
Statie	„ 150,00
8° drukloon	„ 33,00
Totale uitgaaf	f 8282,95

De bijdragen der leden b.v.

droegen	f 3595,25
Idem van de kas der mijn	„ 3595,25
Totale ontvangst	„ f 190,50
Blijft na deeling saldo over	
des dienst van 1888	f 1092,45

In de maand Augustus 1888 is eene verordening gearresteerd tot oprichting eener hoogeovenaarder Hulp-Kas, met het doel om daaruit arbeiders en familieleden, in hoogst noodzakelijke gevallen, ondersteuning te doen toekomen, welke gevallen door het bestuur dier Kas, bestaande uit eenige arbeiders der mijn, worden beoordeeld, de heer van der Elst is tot kastoezicht aangewezen.

De Kas bedraagt f 5000.

B. Steenkolenmijn Neuprick.
Bleijerheide te Kerkrade.

De ontdekking had plaats in de Steenkolenlagen Herb, Klein, Groot-Lichtenbeek en Steinknip, op den ontginningsdiepte gelegen 210 M. onder den mond der Catharinaschacht.
De voorbereidende werkzaamheden in de laag Steinknip zijn steeds in voortzetting, deze laag doet zich alsnog onregelmatig voor.
Ongeveer 80 pct. van de gehele uitdelving werd geleverd door de lagen Klein- en Groot-Lichtenbeek, de eerstgenoemde laag verkeert in eenigszins verbrokkelden toestand.
Over het algemeen waren de gewonnen Kolen van eene goede kwaliteit.
Door een ongeval dat zich in den Catharinaschacht op 25 September voordeed, moest de uitdelving gedurende eene maand gestaakt blijven, overigens had gedurende het gehele jaar de exploitatie geregeld plaats; — ongelukken of verwondingen van eenige beteekenis kwamen niet voor.
De toevloed van water bedroeg 9,6 M³ per uur, welke hoeveelheid werd

uitgepompt op de aangrenzende put Ruisseng gelegen Kolenmijn Nieuwbecart.

De ventilatie was goed; gemiddeld werd per minuut per uur 98 M³ door scheluent aangevoerd.

De uitdelving bedroeg 36170 ton steenkool; 1820 ton minder dan in 1887.

Verkocht werden 37901,5 ton; 536,8 ton meer dan in 1887.

Verbruikt ten dienste der mijnen verstrekt aan de armen 643 ton, de voorraad in magazijn bedroeg op 31 December 1888 747,8 ton; 1774,5 ton minder dan op het einde van December 1887.

Verkoopwaarde der verkochte steenkool, zijnde de opbrengst na aftrek der kosten van vervoer per spoorweg f 140602,17.

Gemiddelde verkoopprijs per ton f 3,71 tegen f 3,68⁷ in 1887 en f 5,29⁵ in 1876.

Voor de steenkool aan de mijn verkocht bedroeg de gemiddelde verkoopprijs per ton f 4,43² tegen f 3,65⁷ per ton voor die op de stations afgezet.

Het personeel belast met beheer en administratie worden in het Centraal Kantoor van Kolfspreid (Ruisseng) gevoerd:

1 ontvanger,
5 opzienters,
30 arbeidersaandendag,
110 mijnwerkers.

Te zamen 146 personen, tegen 155 in 1887 en 180 in 1876.

Doordat personeel werd in het onderh. hout voorzien van 81 rouwen, 142 jongens en 145 meisjes.

Het gemiddelde loon der werklieden bedroeg f 1,44 per werkdag van 9 uren, tegen f 1,40 in 1887 en f 1,54 in 1876.

De gemiddelde jaarlijksche verdienste, bij 271 werkdagen in het jaar, bedroeg per workmen f 421 tegen f 410 in 1887.

Per mijnwerker werd geleverd 334,3 ton, per werkmenaandendag 1021,4 ton, of wel gemiddeld door een arbeider van beide klassen te samen 251,8 ton steenkool, tegenover 324, 10/20 en 249 ton in 1887 en 284, 8/20 en 207 ton in 1876.

De fabrieksprijs bedroeg per ton aan loon f 2,13⁵, aan materialen en andere kosten f 0,63⁸, in het geheel f 2,77³; tegen f 2,57² in 1887 en f 3,38 in 1876.

De uitgaven ten laste der ontginners genoten bedraagt f 40037,87, zijnde

ƒ 1,05 minst per ton verkoopte steenkool, na ƒ 2300,35 te hebben verrekend als bijdrage voor de gemeenschappelijke behandeling, uitsluitend voor het personeel, en tot ondersteuning van ziekend, verongelukt of invalide geworden gelijke bijdrage werd voor dit doel ook door het personeel uitgeoefend.

Voor het uitpompen werd der mijn Kerkrade-Bleijerheide belast met ƒ 3070.

In het getal stoomwerktuigen, paarden, stoomketels, is de bebouwde oppervlakte en de geheele oppervlakte voor aanleg der mijn, geen verandering.

Vergelijking der exploitatie van de domaniale mijn met die der mijn Kerkrade-Bleijerheide over 1888.

Bij eerstgenoemde mijn bedragen de kosten van uitpompen	ƒ	113,47,69
Bij dezelfde mijn Kerkrade-Bleijerheide	„	3070,00
Verschil van de domaniale mijn	ƒ	2,17,69

Voor deze meerdere kosten worden de fabrieksprijs der domaniale mijn met ƒ 0,17½ per ton verhoogd, en is dus

~~bijde~~ bij de vergelijking medicend der mijn Neuprieën-Bleyerheide te verminderen met f 0.17½ en alzoo te brengen op f 2.69½ per ton. Voor de mijn Neuprieën-Bleyerheide is alzoo dit jaar de fabrieksprijs f 0,07½ per ton hooger, hetgeen toe te schrijven is aan het ongeval in de Catharina Schacht.

C. Mijnconcessie Willem te Kerkrade. (Bergwerkvereeniging voor Nederland.)

Hiegenaamd geene werkzaamheden hadden in die concessie plaats.
De schacht en het schachtgebouw werden bewaakt.

De plans en registers van de in exploitatie zijnde mijnen, volgens het Koninklijk besluit van 23 Juni 1877 N°6 (Staatsblad N°155), gemaakt, zijnde in orde; de bijgewerkte Kopieën daarvan werden bij het gewestelijk bestuur ingeleverd.

D. Grondboringen.

Grondboringen hadden in den loop van dit jaar niet plaats.

II. Steengroeven.

A. Door ondergrondsche gangen ontginnen.

Uitdelving van mergelsteen, kalkvloeigesteenten, kwartszandsteen, had plaats in de volgende groeven:

1° Libbergroef, gelegen in de gemeente Oud-Valkenburg;

2° Geulemergroef, in de gemeente Berg en Terblijt;

3° Heidegroef, in de gemeente Berg en Terblijt;

4° Meersenergroef, in de gemeente Meerssen.

Van deze groeven zijn de besturen der genoemde gemeenten ontginners.

5° Valkenburgergroef, in de gemeenten Berg en Terblijt en Oud-Valkenburg, waarvan de gemeente Valkenburg ontginster is;

6° Vroleboschgroef, in de gemeente Bemelen;

7.° Groef "onderdewuine", in de gemeente Valkenburg;
8.° St Pietersberggroeven N.° 1, 2 en 3, in de gemeente St Pieter;
9.° Groef, genaamd "de Heide", in de gemeente Houthem;
10.° Groef, genaamd "de Schaark", in de gemeente St Pieter.
Alle onder 6, 7, 8, 9 en 10 vermeld. de groeven worden door partieel, hierop ontgonnen.
Alle plans van deze groeven zijn alle in orde, de bijgevoegde kopieën daarvan werden bij het gevestelijk bestuur ingeleverd.
B. Aan den dag ontgonnen (à ciel ouvert).
De drie Kalksteengroeven in de gemeente Voerendaal en de Vijlenergroef in de gemeente Vaals, behoorende tot de Cementfabriek aldaar, waren in exploitatie.
Ongelukken noch verrondingen kwamen in de groeven voor.

Vaalsbroek 9 Maart 1889
De Ingenieur der mijnen
(get) C. van der Elst
Voor eensluidend afschrift
De Ingenieur der mijnen

Liggen Local Groeven aangewezen in eene lijst van de Hydrotippen sinds Anno 1888 zooveel hij ook hi

1888

54

Mijnen & Groeven	Januari	Februari	Maart	April	Me
1. Domaniale mijnen	2, 31	28	7, 31	3, 30	2, 3
2. Neuprick-Bleyerheide	16 gb.	3		14	
3. Bergwerksvereeniging Wilhelm, Hahn	9			30	
1. Sibbergroef	3	1	16 Sopm.		4
2. Wolkenburgergroef	4	15, 16	23 (naar Eyd) 15 Sopm.	5 (nouw)	14.
3. Ruine Wolkenburg	5				
4. de Heide, Houthem	7	4	14 (naar Eyd) 22	4	26
5. Wilhelmgroef	17				
6. Heidegroef	18		20		
7. Wilhelmergroef	19	6	21	25	
8. Nieuwenergroef	20				
9. Hoelebosch	21		22	24	
10. St. Pietersberg 12:1		17		9: 9	
St. Pietersberg 12:2		14		10: 10	
St. Pietersberg 12:3		18		11	
11. de Schouark	23		29		
12. Kunrooder-					

13 oles isodrucke voo oles Snzgen uus oles Sk Cypren, ole
roles genoemde cypressen grooter dieft beroeken

534a

	Juni	Juli	August	September	October	November	December
	30	3, 31	2, 30	3, 24	27	15, 30	5, 28
	2 gbt	2 gbt 10 14 mal mg 0.05	20	10	22, 19	14	6. 20 88 mg = 0.
			25				26
			23.			6	
	5	12	22				10.
		11				3	
			21			5	11.
	4					3	
	22					3	
		13				8	
	23 12					9	
			24			12 12	12
			28			13 13	13
			28			12 14	14
				15			8
	5				20		

N°. 67. 1889.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs van de Courant *met de* Handelingen der Staten-Generaal *is f* 30, *van de* Courant *alleen f* 20, *van de* Handelingen *alleen, doch met de* Bijlagen *f* 12, *van de* Handelingen *alleen, zonder de* Bijlagen *f* 3 *in het jaar.*

De prijs der Advertentiën *is* 25 *cents voor den regel bij iedere plaatsing.*

De briefporten worden afzonderlijk in rekening gebracht.

Woensdag 20 Maart.

OFFICIEEL GEDEELTE.

Bericht omtrent den toestand van Zijne Majesteit den Koning.

Volgens verklaring van professor Rosenstein en de geneesheeren des Konings, blijft de toestand van Zijne Majesteit, ofschoon op dit oogenblik geen levensgevaar bestaat, toch zorgelijk. De nog niet geweken lichte graad van bloedvergiftiging uit zich op dit oogenblik voornamelijk in nerveuse verschijnselen.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

De heer A. J. Guagnino, met machtiging des Konings benoemd tot vice-consul te Larache, is door de Marokkaansche Regeering in die hoedanigheid erkend.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Akte-examens voor het lager en middelbaar onderwijs in de Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen, de landbouwkunde en de gymnastiek en voor middelbaar onderwijs in den tuinbouw en de houtteelt.

De Minister van Binnenlandsche Zaken brengt voorloopig ter kennis van belanghebbenden, dat in 1889 de examens ter verkrijging van akten van bekwaamheid voor het lager en middelbaar onderwijs in de bovengenoemde vakken zullen worden afgenomen:

in de Fransche taal:

voor het LAGER ONDERWIJS in de maand *Augustus*, des noodig ook in het laatst van *Juli*;

voor het MIDDELBAAR ONDERWIJS in de maand *December*, des noodig aanvangende in het laatst van *November*;

in de Engelsche en Hoogduitsche taal:

ZOOWEL VOOR HET LAGER ALS VOOR HET MIDDELBAAR ONDERWIJS in de maand *Augustus*, des noodig aanvangende in het laatst van *Juli*;

in de landbouwkunde, den tuinbouw en de houtteelt:

ZOOWEL VOOR HET LAGER ALS VOOR HET MIDDELBAAR ONDERWIJS in de maand *Augustus*;

in de gymnastiek:

voor het LAGER ONDERWIJS in de maand *Juli*;

voor het MIDDELBAAR ONDERWIJS in de maanden *November* en *December*, gelijktijdig met de overige akte-examens voor dien tak van onderwijs en met de akte-examens lager onderwijs in handteekenen.

Het tijdstip waarop zij, die zich aan deze examens wenschen te onderwerpen, zich daartoe zullen behooren aan te melden, zal nader worden bekend gemaakt.

's-Gravenhage, 7 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
HUBRECHT.

De gewone audientie van den Minister van Binnenlandsche Zaken zal op Zaterdag 23 Maart 1889 niet plaats hebben.

MINISTERIE VAN MARINE.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Mei aanstaande bij de Directie der Marine te Hellevoetsluis een vergelijkend examen zal plaats hebben van jongelingen, die als *machinistleerling der 2de klasse* wenschen te worden aangenomen.

Het getal der aldus toe te laten jongelingen zal zich tot *vijftien* bepalen.

De vader, de moeder-voogdes of de voogd, die verlangt dat hun of haar zoon of pupil tot voorschreven examen worde toegelaten, dient, **vóór den 15den April aanstaande**, een op zegel geschreven verzoekschrift in aan het Departement van Marine, waarin zal moeten vervat zijn de naam, voornaam, het beroep, de woon- en geboorteplaats der ouders of voogden.

Bij het verzoekschrift moet worden overgelegd:

a. de geboorte-akte van den jongeling;

b. eene verklaring dat hij gevaccineerd is of de kinderpokken gehad heeft, af te geven door een bevoegd geneesheer;

c. een certificaat van goed gedrag, afgegeven door het gemeentebestuur zijner woonplaats.

Indien de verzoeken gedaan worden door voogden, of door personen daartoe door ouders of voogden gemachtigd, moet van de voogdijschap of van de machtiging een legaal bewijs worden overgelegd.

Alleen zoodanige jongelingen worden tot het examen toegelaten, die op 1 Januari van dit jaar het 15de levensjaar reeds en het 19de nog niet zijn ingetreden, en dus die geboren zijn in de jaren 1871, 1872, 1873 of 1874, en bij het vooraf te ondergaan geneeskundig onderzoek voor den zeedienst zijn goedgekeurd.

De vereischte kundigheden zijn:

a. nauwkeurig lezen; uit eene duidelijke verklaring van het gelezene moet blijken dat de inhoud begrepen wordt;

b. het schrijven van eene goede hand;

c. het maken van een opstel in de Nederlandsche taal, zonder grove taal- of stijlfouten;

d. een gemakkelijk stuk uit het Fransch en Engelsch met behulp van een woordenboek in het Nederlandsch overzetten;

e. de hoofdregels der rekenkunde, zoo met geheele getallen als met gewone en decimale breuken, het metrieke stelsel en de evenredigheden;

f. de vier hoofdregels der stelkunst met geheele exponenten;

g. de beginselen der meetkunde tot aan de cirkels;

h. algemeene kennis van de oppervlakte der aarde en van de staatkundige aardrijksbeschrijving van Nederland en zijne bezittingen;

i. bekendheid met de hoofdgebeurtenissen van de vaderlandsche geschiedenis, vooral van de laatste vier eeuwen;

k. eenige bedrevenheid in het teekenen van groepen van rechtlijnige figuren, en in het teekenen naar plant.

Geene meerdere maar alleen grondige kennis van het gevorderde en blijkende uit de toepassing van het geleerde, zal, wanneer er meer adspiranten zijn die aan de vereischten voldoen, dan plaatsen, van invloed op de rangschikking en derhalve op de toelating zijn.

De jongelingen, die na het afleggen van examen tot machinistleerling der 2de klasse worden aangenomen, gaan eene vaste verbintenis bij de zeemacht aan voor den tijd van *tien* jaren.

Exemplaren van het reglement voor de opleiding zijn, tegen betaling van tien cents, verkrijgbaar bij het Departement van Marine en bij de Directiën der Marine te Amsterdam, Willemsoord en Hellevoetsluis.

's Gravenhage, 1 Maart 1889.

De Minister voornoemd,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
H. M. v. d. WIJCK.

MINISTERIE VAN OORLOG.

Artillerie-cursus en Militaire School.

De Minister van Oorlog,

Brengt ter kennis van belanghebbenden:

1°. Op 1 October 1889 kunnen als *volontair* worden toegelaten:

a. bij den Artillerie-cursus te *Delft*: 8 jongelieden;

b. bij den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School te *Haarlem*: 25 jongelieden.

2°. Om voor toelating tot de sub 1°. gemelde Inrichtingen in aanmerking te kunnen komen, moet de adspirant:

a. Nederlander zijn;

b. op 1 October 1889 den ouderdom van 17 jaren hebben bereikt;

c. bij een te houden geneeskundig onderzoek, voor den dienst van het Wapen, waarvoor hij zich aanmeldt, geschikt zijn bevonden;

d. in het bezit zijn van een der hierna te vermelden getuigschriften of diploma's, in het jaar 1888 of 1889 door den adspirant verkregen; te weten:

A. *voor toelating tot den Artillerie-cursus.*

I. Het *getuigschrift* voor het goed afgelegde eind-examen eener hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus of wel voor het met goeden uitslag volbrachte examen A, bedoeld bij artikel 59 der wet op het middelbaar onderwijs.

Bij dit getuigschrift zal bovendien het *bewijs* moeten worden overgelegd dat de adspirant in de vakken, bedoeld sub *a.* en *b* van artikel 17 der evengenoemde wet, een *voldoend* examen heeft afgelegd;

II. het *diploma* voor technoloog, voor civiel-bouwkundig — scheepsbouwkundig — of mijnen-ingenieur of het *getuigschrift* voor afgelegd examen B, bedoeld bij artikel 66 der hierbovengenoemde wet.

B. *Voor toelating tot den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School.*

I. een der *getuigschriften* of *diploma's*, hiervoren bedoeld bij A, sub I (doch zonder het daarbij vermelde *bewijs*) en sub II;

II. het *getuigschrift*, bedoeld bij de artikelen 11 en 12 der wet op het hooger onderwijs, betwelk voor het goed afgelegd eind-examen der gymnasia met *zesjarigen* cursus, voor de *faculteit der geneeskunde* of *der wis- en natuurkunde* wordt uitgereikt.

3°. Ouders of voogden, wier zonen of pupillen voor eene toelating tot één der beide of tot beide genoemde inrichtingen in aanmerking wenschen te komen, behooren de kennisgeving daarvan (ingericht op eene wijze als hieronder bij *Model A* wordt aangegeven) in dier voege

in te zenden, dat zij vóór of op 10 Augustus 1889 aan het Departement van Oorlog ontvangen wordt.

Op aanvragen, tot wijziging c. q. van de in de kennisgeving aangegeven volgorde, waarin de adspirant voor plaatsing bij de eene of bij de andere inrichting wenscht in aanmerking te komen (zie Model A), welke na 10 Augustus 1889 bij het Departement van Oorlog mochten worden ontvangen, zal geen acht geslagen worden.

4°. Bij de inzending der voornoemde kennisgeving moet worden overgelegd:

a. eene verklaring, waaruit blijkt, dat de adspirant *Nederlander* is;

b. een extract uit het geboorte-register (geboorte-akte) van den adspirant;

c. eene verklaring van eenen geneesheer, waaruit blijkt, dat de adspirant *gevaccineerd* is of de kinderpokken heeft gehad;

d. een *certificaat van goed gedrag*, af te geven door den burgemeester der gemeente of de burgemeesters der gemeenten, waar de adspirant gedurende de laatste *drie* jaren verblijf heeft gehouden;

e. bijaldien de adspirant minderjarig is, eene *gelegaliseerde toestemming* van vader, moeder-voogdes, voogd of gemachtigde tot het aangaan van eene Militaire-dienstverbintenis (ingerichte overeenkomstig het hieronder aangegeven Model B);

f. het bewijs, dat door den adspirant aan zijne verplichtingen ten aanzien van de *Nationale Militie* — voor zoover die te vervullen waren — is voldaan;

g. het *getuigschrift* (c. q. met het *bewijs*) of het *diploma*, op grond waarvan hij, in verband met het gestelde in punt 2, sub *d*, voor toelating tot den Artillerie-cursus of tot den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School, in aanmerking komt.

Indien het getuigschrift (en c. q. het *bewijs*) of het diploma hiervoren bedoeld niet vóór 10 Augustus c. k. mocht zijn uitgereikt, kan de kennisgeving ook zonder dat stuk (en c. q. het *bewijs*) worden ingezonden, doch de belanghebbende moet het alsdan zoo spoedig mogelijk na de uitreiking aan het Departement van Oorlog doen toekomen.

De hiervoren sub *a* tot en met *g* vermelde bescheiden kunnen, evenals de kennisgeving, op *ongezegeld papier* worden geschreven.

5°. Wanneer, na afloop van het geneeskundig onderzoek, hetwelk op een nader te bepalen tijdstip te *Delft* plaats heeft, blijkt, dat het aantal der voor den militairen dienst geschikte adspiranten voor elk der beide inrichtingen gelijk is aan of kleiner is dan het aantal daarbij opengestelde plaatsen, zal voor de toelating *geen nader examen* worden afgenomen.

6°. Wanneer daarentegen na afloop van het sub 5 gemelde onderzoek, blijkt, dat het aantal der voor den militairen dienst geschikte adspiranten, — hetwelk zich in de eerste plaats voor eene der hierboven bij punt 1 sub *a* en *b* genoemde inrichtingen heeft aangemeld — het aantal der voor de betrokken inrichting opengestelde plaatsen overtreft, zal voor de toelating tot die inrichting een *vergelijkend examen* worden gehouden.

7°. Het sub 6 gemelde examen wordt ten overstaan van eene door den Minister van Oorlog aan te wijzen commissie te *Delft* in het openbaar afgenomen, en omvat:

A. *Voor toelating tot den Artillerie-Cursus:*

de vakken, bedoeld sub *a* en *b* van artikel 17 der wet op het Middelbaar Onderwijs, zooals die zijn omschreven in het programma voor het eindexamen der hoogere burgerscholen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 10 Maart 1870 (*Staatsblad* n°. 49).

B. *Voor toelating tot den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School:*

a. De rekenkunde. De candidaat moet voldoende kennis en oefening bezitten, om met vaardigheid en oordeel de onderscheidene leerwijzen toe te passen op vraagstukken, die zonder zoogenaamde kunstgrepen kunnen worden opgelost.

b. De stelkunde. Tot en met de tweede machtsvergelijkingen, de onbepaalde vergelijkingen van den eersten graad, de reken- en de meetkundige reeksen en de logarithmen.

c. De vlakke meetkunde en *de meetkunde der ruimte.*

d. De goniometrie en de trigonometrie. Kennis van de voornaamste formules. Gebruik der sinustafels.

e. De aardrijkskunde. Bekendheid met de bijzondere natuur- en staatkundige aardrijkskunde van Frankrijk, Duitschland, België en het Britsche Rijk. Eenige kennis, wat deze Rijken betreft, van hunnen regeeringsvorm, hunne natuurlijke gesteldheid, voortbrengselen en bronnen van bestaan.

Uitvoerig de aardrijkskunde van Nederland, zijne koloniën en overzeesche bezittingen.

f. De geschiedenis. De vaderlandsche geschiedenis van het jaar 1795 tot 1848.

De algemeene geschiedenis van het begin der Fransche Staatsomwenteling van 1789 tot het jaar 1848.

g. De Nederlandsche taal. Een opstel over een door ieder examinandus te kiezen onderwerp uit een zestal daarvoor opgegevenen.

h. De Fransche taal. Het vertalen van een onder dicté geschreven prozastuk, zonder daarbij van een woordenboek gebruik te maken.

i. De Hoogduitsche taal. Als voren.

k. De Engelsche taal. Als voren.

8°. De adspiranten worden, na afloop van het examen, voor elk wapen afzonderlijk, gerangschikt naar de som van de door hen bij het examen in *alle* vakken behaalde beoordeelingscijfers.

Van het aldus door hen verkregen rangnummer wordt afhankelijk gemaakt, of zij — in verband met het aantal opengestelde plaatsen (zie punt 1) en het Wapen waarbij de adspirant wenscht geplaatst te worden — tot het aangaan van de bij punt 4, sub *e*, bedoelde dienstverbintenis, hetzij bij den Artillerie-cursus te Delft, hetzij bij het onderdeel van het 4de regiment infanterie te Haarlem, waarbij de voorbereidende practische cursus wordt doorloopen, zullen worden toegelaten.

Van die toelating — ook ingeval *geen examen* is gehouden — ontvangen de ouders of voogden eventueel eene schriftelijke kennisgeving van den Minister van Oorlog.

9°. De kosten, vallende op de huisvesting, de voeding, de kleeding en op hetgeen verder met de opleiding van de beide hierbovenbedoelde categorieën van volontairs verband houdt, komen *geheel ten laste van het Rijk.*

10°. De duur van de opleiding der beide categorieën van volontairs is bepaald op *drie* jaren, met inbegrip — voor zooveel de volontairs van de Militaire School betreft — van den te volgen *voorbereidenden, practischen* cursus gedurende één jaar, welke cursus aan de studiën bij de militaire school voorafgaat.

's Gravenhage, 18 Februari 1889.

De Minister voornoemd,
J. W. BERGANSIUS.

MODEL A. (*Kan geschreven worden op ongezegeld papier.*)

De ondergeteekende (*a*) . . . . . .
woonende te (*b*) . . . . . heeft de eer, ter kennis te brengen van Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, dat zijn zoon (*c*) . . . . . / haar pupil (*d*) . . . . . bij . . . . . in het jaar 1889 in aanmerking wenscht te komen voor eene plaatsing bij . . . . . (*e*)

. . . . . (*f*)
. . . . . (*g*)

(*a*) Naam en voornamen van den vader, de moeder-voogdes, den voogd of van den adspirant (van dezen laatsten zoo hij meerderjarig is).

(*b*) Naam der plaats van inwoning, met vermelding —, zoo mogelijk — van den naam der straat of gracht en van het huisnummer.

(*c*) Voornamen van den adspirant.

(*d*) Naam en voornamen van den adspirant.

(*e*) In te vullen:

den Artillerie-cursus te *Delft*;

of:

den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School te *Haarlem*;

of:

den Artillerie-cursus te *Delft en* den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School te *Haarlem*;

of:

den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School te *Haarlem en* den Artillerie-cursus te *Delft*;

al naarmate de adspirant voor eene plaatsing bij eene der beide of bij beide inrichtingen in aanmerking wenscht te komen; daarbij geldt als regel dat de adspirant geacht wordt *het eerst* in aanmerking te willen komen voor die inrichting *welke in de kennisgeving het eerst genoemd wordt.*

(*f*) Dagteekening en jaartal.

(*g*) Handteekening van den vader, de moeder-voogdes, den voogd of van den adspirant.

Bijlagen, over te leggen bij de Kennisgeving. (Model A).

1°. Verklaring, dat de adspirant *Nederlander* is.
2°. Extract-geboorteregister.
3°. Vaccinebewijs.
4°. Certificaat van goed gedrag.
5°. Ingeval de adspirant *minderjarig* is, de *toestemming* (Model B).
6°. Bewijs Nationale Militie.
7°. Getuigschrift (c. q. met *bewijs*) of diploma.

MODEL B. (Te schrijven op ongezegeld papier, doch te doen *legaliseeren.*)

De ondergeteekende (*a*) . . . . . , woonende te (*b*) . . . . . , (*c*) verleent toestemming aan zijn zoon (*d*) . . . . . / haar pupil (*e*) . . . . . tot het aangaan van eene dienstverbintenis, om in geval van plaatsing bij (*f*) . . . . . , den Staat gedurende den tijd van *zes* jaren als militair te dienen, met dien verstande, dat, wanneer de rang van officier niet in *drie* jaren wordt verkregen, de dienstverbintenis met den langeren duur der opleiding wordt verlengd.

(*g*) . . . . . .
(*h*) . . . . . .

(*a*) Naam en voornamen van den vader, de moeder-voogdes, den voogd of den gemachtigde.

(*b*) Naam der plaats van inwoning.

(*c*) Indien de toestemming verleend wordt door een' gemachtigde, alsdan de woorden »verleent toestemming aan zijn zoon (*d*) . . . . . / haar pupil (*e*) . . . . . *te vervangen* door:

» — ingevolge de hiernevens gevoegde notarieel opgemaakte machtiging — ten aanzien van den na te melden minderjarige voor den lastgever optredende als vader / voogd, verleent toestemming aan" (*e*)

(*d*) Voornamen.

(*e*) Naam en voornamen.

(*f*) In te vullen overeenkomstig het in de kennisgeving uitgedrukt verlangen, nl.:

den Artillerie-cursus te *Delft*,

of:

den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School te *Haarlem*,

of:

den Artillerie-cursus te *Delft* of den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School te *Haarlem*;

of:

den voorbereidenden practischen cursus der Militaire School te *Haarlem* of den Artillerie-cursus te *Delft*.

(*g*) Dagteekening en jaartal.

(*h*) Handteekening van den vader, de moeder-voogdes, den voogd of den gemachtigde.

NB. *Formulieren* van de bescheiden volgens de hiervoren aangegeven *modellen A en B* zijn, *op franco aanvrage*, bij den Directeur van den Artillerie-cursus te *Delft* en bij den Directeur der Militaire School te *Haarlem*, voor belanghebbenden *gratis* te verkrijgen.

De gewone audientie van den Minister van Oorlog zal op Donderdag den een en twintigsten Maart a. s. niet plaats hebben.

MINISTERIE VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid maakt bekend, dat op 15 Maart 1889, voormiddags 10 uren 30', in de Nieuwe Maas, onder de gemeente Rotterdam, tegenover de machinefabriek van de Nederlandsche Stoombootmaatschappij op Feijenoord, op ongeveer 100 M. beneden kilometerraai CXL langs den linkeroever is gezonken het schip genaamd »*Wisselvalligheid*", groot 350 ton, geladen met 321 ton steenkolen en gevoerd wordende door A. J. Hoorn, wonende te Dordrecht, en dat aangezien door het wrak de vaart wordt belemmerd, krachtens art. 1 en 2 der wet van 23 Juli 1885 (*Staatsblad* n°. 151), na verloop van vier en twintig uren na dagteekening dezer aankondiging van Rijkswege tot opruiming van het wrak en voor zooveel noodig ook van de lading zal worden overgegaan.

's Gravenhage, 19 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
W. T. KOSTER, *l. S.-G.*

MINISTERIE VAN KOLONIËN.

De gewone audientie van den Minister van Koloniën zal op Vrijdag 22 Maart 1889 niet plaats hebben.

NIET-OFFICIEEL GEDEELTE.

BINNENLAND.

In het begin van de op heden (19 Maart) des voormiddags te elf uren gehouden Vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd door den Voorzitter medegedeeld, dat is ingekomen een Koninklijk besluit van den 9den dezer, n°. 3, betreffende de beëediging van het nieuw gekozen lid, den heer W. P. A. Mutsaers. Dit besluit werd voor kennisgeving aangenomen.

De Voorzitter kondigde aan, dat de heer Mutsaers, tot wiens toelating, behoudens eedsaflegging, in de Vergadering van den 8sten dezer werd besloten, in het gebouw der Kamer was verschenen, ten einde de gevorderde eeden te kunnen afleggen. De heer Mutsaers werd hierna door den griffier binnengeleid en legde de door de Grondwet gevorderde eeden af. De heer Mutsaers behoort tot de 2de afdeeling.

Verder werd medegedeeld:

1°. dat de verslagen der commissie van rapporteurs gereed zijn en reeds zijn rondgedeeld omtrent de wetsontwerpen:

a. tot bekrachtiging eener overeenkomst met de gemeente 's Hertogenbosch;

b. tot bekrachtiging eener provinciale heffing in Zeeland;

c. betreffende de kredieten ten laste der begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1889, ter betaling van tot afgesloten dienstjaren behoorende onverevende vorderingen;

d. tot naturalisatie van J. B. Möller en zeven anderen;

2°. dat ingekomen zijn:

a. eene missive van den Minister van Financiën, ten geleide van het verslag van het Kroondomein over 1888;

b. eene missive van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, ten geleide eener nota van inlichtingen omtrent het adres van het comité ter bevordering van den aanleg van een stoomtramweg van Schoondijke over IJzendijke naar de Belgische grens in de richting naar Eecloo, houdende verzoek om een Rijkssubsidie voor den aanleg van dien tramweg.

De Kamer besloot deze stukken te doen drukken en ronddeelen.

Nadat de Kamer was overgegaan tot eene korte vergadering met gesloten deuren, was aan de orde de interpellatie van den heer Seyffardt over maatregelen tot versterking onzer strijdkrachten. Hierover werd het woord gevoerd door den interpellant en den heer Minister van Oorlog, waarna de interpellatie gesloten werd verklaard en de dank der Kamer aan de Regeering gebracht voor de verstrekte inlichtingen.

Hierna was aan de orde het ontwerp van wet tot regeling der reis- en verblijfkosten van de leden der Eerste Kamer en de reiskosten van de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, waarover geen algemeene beraadslagingen gehouden werden. Bij art. 3 werd het woord gevoerd door den heer Van Kerkwijk en den Minister van Financiën, waarna de heer Van Kerwijk een amendement voorstelde, strekkende om aan het slot van art. 3, luidende: » Deze wet treedt in werking op den 16den September 1889", te laten volgen: » Met dien datum vervalt de wet van 26 Mei 1849 (*Staatsblad* n°. 17)".

Het amendement werd overgenomen door den Minister van Financiën. Het artikel werd vervolgens, evenals de considerans en het wetsontwerp zelf, aangenomen zonder hoofdelijke stemming en zonder dat er verdere beraadslagingen gevoerd waren.

Hierna was aan de orde het wetsontwerp houdende bepalingen tot het tegengaan van overmatigen en gevaarlijken arbeid van jeugdige personen en van vrouwen. Bij de algemeene beschouwingen voerden het woord de heeren Domela Nieuwenhuis, Verniers van der Loeff, Van Velzen, Kerdijk, De Savornin Lohman en Heldt, waarna wegens het vergevorderde uur de vergadering verdaagd werd tot den volgenden dag 20 Maart, des voormiddags te elf uren.

In den loop der zitting werd door den Voorzitter de mededeeling gedaan, dat door de commissie van voorbereiding voor de wetsontwerpen tot vaststelling van het slot der Indische rekeningen over 1870, 1879 en 1880 tot haren voorzitter is gekozen de heer W. K. Van Dedem, terwijl, namens de commissie van rapporteurs, omtrent het wetsontwerp bevattende bepalingen tot het tegengaan van overmatigen en gevaarlijken arbeid van jeugdige personen en van vrouwen door den heer Van Alphen rapporten werden uitgebracht over adressen naar aanleiding van genoemd wetsontwerp ingediend, met de conclusiën waarvan de Kamer zich vereenigde.

Aan het verslag van den ingenieur der mijnen betreffende de exploitatie der mijnen en steengroeven in Limburg, gedurende het jaar 1888, wordt het volgende ontleend:

I. Steenkolenmijnen.

In 1888 werd, in vergelijking met het vorig jaar, 2,4 pct. steenkolen meer ontgonnen; ook het debiet daarvan bedroeg 3,7 pct. meer. De gemiddelde verkoopsprijs steeg tot f 3,93 per ton (*), tegenover f 3,86 per ton in 1887; de fabrieksprijs of kostende prijs was per ton f 2,82[1], tegenover f 2,84[5] per ton in 1887.

De resultaten der exploitatie zijn als gunstig aan te merken; de zuivere winst door de twee mijnen verkregen bedraagt f 110 392,43, of f 1,23 per ton verkochte steenkool, tegenover f 80 928,88[5] of f 0,93[5] per ton in 1887.

In vergelijking met de overige mijnen in dit steenkolenbekken, welke magere kolen ontginnen, moet dit resultaat als zeer bevredigend worden aangezien.

Het getal der in dienst zijnde mijnwerkers was 417, tegen 430 in 1887; het gemiddeld loon per jaar bedroeg f 414,63, tegen f 401 in 1887.

De gezondheidstoestand van de mijnbevolking was alleszins bevredigend.

A. Domaniale steenkolenmijnen te Kerkrade.

De uitdelving had plaats in de steenkolenlagen Merl, Klein-, Groot-Mühlenbach en Groot-Athwerk; op den ontginningszetel gelegen 200 M. onder den mond der Willemsschacht.

Op de diepte van 145 M. werd van uit de laag Merl, ten westen der verschuiving A, eene dwarsgalerij gemaakt, ter lengte van 172 M., naar de laag Klein-Mühlenbach, zoo ter bevordering van de regelmatige ventilatie als om het vervoer per spoorweg door middel van paarden in te richten; deze werkzaamheden kwamen in den loop van dit jaar gereed.

De gewonnen kolen waren van eene goede en stukrijke qualiteit.

De exploitatie had gedurende het geheele jaar geregeld plaats; ongelukken of verwondingen van eenige beteekenis kwamen niet voor.

De toevloed van water bedroeg 31 430 M³. per uur, tegen 31 170 M³. in 1887.

De voor de gezondheid nadeelige gassoorten werden door den toevoer van 130 M³. versche lucht per uur en per man, zoodanig vermengd, dat zij onschadelijk waren.

Er werden uitgedolven 54567,6 ton steenkool; 3931,35 ton meer dan in 1887.

Verkocht werden 51 834 ton, 2706,35 ton meer dan in 1887, als:

in het binnenland . . .	44 505,73 ton;
» Pruissen	7 021,27 »
» België	307,00 »

Verbruikt ten dienste der mijnen en verstrekt aan de armen 3648,15 ton.

De voorraad in magazijn bedroeg op 31 December 1888 2432,5 ton, tegen 3347,05 ton steenkool in het einde van 1887.

Verkoopwaarde der verkochte steenkolen, zijnde de opbrengst na aftrek der kosten van vervoer per spoorweg en der kosten aan den verkoop ter plaatse verbonden, f 211 880,94; de gemiddelde verkoopprijs per ton bedroeg f 4,08[7] tegen f 3,99[2] in 1887 en f 6,13[8] in 1876.

Van de steenkolen aan de mijn verkocht, bedroeg de gemiddelde verkoopprijs per ton f 4,50[8] tegen f 3,82[3] per ton voor die op de stations afgezet.

Het personeel bestond uit:

1	inspecteur;
2	boekhouders;
1	secretaris;
1	ontvanger;
7	opzichters;
54	arbeiders aan den dag;
204	mijnwerkers;
1	vrouw ten dienste der kantoren.

te zamen 271 personen, tegen 275 in 1887 en 247 in 1876.

Door dit personeel werd in het onderhoud voorzien van 138 vrouwen, 208 jongens en 166 meisjes.

Het gemiddelde loon der werklieden bedroeg f 1,38 per werkdag van 9 uren, tegen f 1,35[5] in 1887 en f 1,43[4] in 1876.

De gemiddelde jaarlijksche verdienste, bij 304 werkdagen in het jaar, bedroeg per werkman f 408,26, tegen f 392,35 in 1887.

Per mijnwerker werd geleverd 267,4 ton; per werkman aan den dag 814,4 ton, of wel gemiddeld door een arbeider van beide klassen te zamen 201,3 ton steenkool, tegenover 239,9, 791,2 en 184,1 ton in 1887 en 248,5, 561 en 172 ton in 1876.

De fabrieksprijs bedroeg per ton aan werkloon f 2,39[6], aan materialen en andere kosten f 0,47[3], in het geheel f 2,86[9], tegen f 3,11[3] in 1887 en f 4,32 in 1876.

De zuivere winst door de vruchtgebruikers genoten, bedraagt f 70 354,56, zijnde f 1,35[7] winst per ton verkochte steenkool, en dit na te hebben verrekend f 3595,25 als bijdrage aan het ondersteuningsfonds van de arbeiders.

In het vorig jaar bedroeg de winst f 44 211,88[5] of f 0,90 winst per ton verkochte steenkool.

Voor het drooghouden of uitpompen der mijn werd besteed aan loon en materialen . . . . . f 6 794,73

waarde aan verbruikte steenkolen tegen kostenden prijs 5 052,96

Totaal. . . . f 11 847,69

Het debiet aan de stations bedroeg 32 094,6 ton en aan de mijn 19 739,4 ton, tegenover 34 692,75 en 14 434,9 ton in 1887.

De kosten van vervoer op den mijnspoorweg naar Simpelveld, bedroegen per ton-kilometer f 0,0399 met inbegrip van het onderhoud van dien weg.

In het getal der stoomwerktuigen en stoomketels, in de bebouwde oppervlakte en de geheele oppervlakte voor den aanleg der mijn kwam geene verandering; het getal der paarden in de mijn in gebruik werd met één vermeerderd.

De bezitting van het fonds ter ondersteuning van de arbeiders in dienst bij de domaniale mijnen bedroeg op 31 December 1887. f 128 094,92

rente van de kapitalen over 1888. . . . . 5 078,03[8]

f 133 172,95[6]

(*) Door ton wordt hier bedoeld de eenheid van 1000 K.G.

Af nadeelig saldo voor 1888	1 092,45⁵
Totale bezitting van dit fonds op 31 December 1888, na drie-en-dertigjarig bestaan	f 132 080,50
Door dit fonds werd in 1888 uitgekeerd aan:	
1°. pensioenen	f 5 238,29
2°. tegemoetkoming bij ziekte	1 016,25
3°. genees-, heel- en apothekerskosten	1 467,91⁵
4°. tegemoetkoming bij begrafenis	31,00
5°. verplicht onderwijs	299,55
6°. verschillende ondersteuning	46,95
7°. kosten van toezicht en administratie	150,00
8°. drukloon	33,00
Totale uitgaaf	f 8 282,95⁵
De bijdragen der leden bedroegen	f 3 595,25
Idem van de kas der mijn	3 595,25
Totale ontvangst	7 190,50
Alzoo nadeelig saldo over den dienst van 1888	f 1 092,45⁵

In de maand Augustus kwam in werking eene zoogenaamde Hulpkas, met het doel om daaruit arbeiders en familieleden, in hoog noodzakelijke gevallen, ondersteuning te doen toekomen, welke gevallen door het bestuur dier kas, bestaande uit eenige arbeiders der mijn, worden beoordeeld; de heer Van der Elst schonk aan die kas f 5000.

B. Steenkolenmijn Neuprick-Bleyerheide te Kerkrade.

De uitdelving had plaats in de steenkolenlagen Merl, Klein-, Groot-Mühlenbach en Steinknip, op den ontginningszetel gelegen 210 M. onder den mond der Catharinaschacht.

De voorbereidende werken in de laag Steinknip worden steeds voortgezet. Deze laag doet zich alsnog onregelmatig voor.

Ongeveer 80 pct. van de geheele uitdelving werd geleverd door de lagen Klein- en Groot-Mühlenbach; de eerstgenoemde laag verkeert in eenigzins verdrukten toestand. Over het algemeen waren de gewonnen kolen van eene goede qualiteit.

Door een ongeval dat zich in de Catharinaschacht op 25 September voordeed, moest de uitdelving gedurende eene maand gestaakt blijven, overigens had gedurende het geheele jaar de exploitatie geregeld plaats; ongelukken of verwondingen van eenige beteekenis kwamen niet voor.

De toevloed van water bedroeg 9,6 M³. per uur, welke hoeveelheid werd uitgepompt op de aangrenzende in Pruissen gelegen kolenmijn Neuvocart.

De ventilatie was goed; gemiddeld werd per man en per uur 98 M³. versche lucht aangevoerd.

De uitdelving bedroeg 36 770 ton steenkool; 1820 ton minder dan in 1887.

Verbruikt werden 37 901,5 ton; 536,8⁵ ton meer dan in 1887.

Verbruikt ten dienste der mijn en verstrekt aan de armen 643 ton.

De voorraad in magazijn bedroeg op 31 December 1888 747,8 ton; 1774,5 ton minder dan op het einde van December 1887.

Verkoopwaarde der verkochte steenkool, zijnde de opbrengst na aftrek der kosten van vervoer per spoorweg f 140 602,17.

Gemiddelde verkoopprijs per ton f 3,71 tegen f 3,68⁴ in 1887 en f 5,29⁴ in 1876.

Van de steenkool aan de mijn verkocht bedroeg de gemiddelde verkoopprijs per ton f 4,43², tegen f 3,65⁷ per ton voor die op de stations afgezet.

Het personeel bestond uit (beheer en administratie worden in het centraal-kantoor van Kohlscheid (Pruissen) gevoerd):

1 ontvanger;
5 opzichters;
30 arbeiders aan den dag;
110 mijnwerkers.

Te zamen 146 personen, tegen 155 in 1887 en 180 in 1886.

Door dit personeel werd in het onderhoud voorzien van 81 vrouwen, 142 jongens en 145 meisjes.

Het gemiddelde loon der werklieden bedroeg f 1,44 per werkdag van 9 uren, tegen f 1,40⁴ in 1887 en f 1,54 in 1876.

De gemiddelde jaarlijksche verdienste, bij 271 werkdagen in het jaar, bedroeg per werkman f 421, tegen f 410 in 1887.

Per mijnwerker werd geleverd 334,3 ton, per werkman aan den dag 1021,4 ton, of wel gemiddeld door een arbeider van beide klassen te zamen 251,8 ton steenkool, tegenover 324, 1072 en 249 ton in 1887 en 284, 802 en 207 ton in 1876.

De fabrieksprijs bedroeg per ton aan werkloon f 2,13⁴, aan materialen en andere kosten f 0,63³, in het geheel f 2,77⁷, tegen f 2,57² in 1887 en f 3,38 in 1876.

De zuivere winst door de ontginners genoten bedraagt f 40 037,87, zijnde f 1,05⁶ winst per ton verkochte steenkool, na f 2300,35 te hebben verrekend als bijdrage voor de geneeskundige behandeling, uitsluitend van het personeel en tot ondersteuning van zieken, verwonden of invaliden; gelijke bijdrage werd voor dit doel ook door het personeel uitgekeerd.

Voor het uitpompen werd de mijn Neuprick-Bleyerheide belast met f 3070.

In het getal stoomwerktuigen, stoomketels, paarden, in de bebouwde oppervlakte en de geheele oppervlakte voor aanleg der mijn, kwam geen verandering.

Vergelijking der exploitatie van de domaniale mijn met die der mijn Neuprick-Bleyerheide over 1888.

Bij eerstgenoemde mijn beliepen de kosten van uitpompen	f 11 847,69
Bij de mijn Neuprick-Bleyerheide	3 070,00
Verschil van de domaniale mijn	f 8 777,69

Door deze meerdere kosten wordt de fabrieksprijs der domaniale mijn met f 0,17⁵ per ton verhoogd en is dus bij de vergelijking met dien der mijn Neuprick-Bleyerheide te verminderen met f 0,17⁵ en alzoo te brengen op f 2,69⁷ per ton. Voor de mijn Neuprick-Bleyerheide is alzoo dit jaar de fabrieksprijs f 0,07⁵ per ton hooger, hetgeen toe te schrijven is aan het ongeval in de Catharina-schacht.

C. Mijnconcessie Willem te Kerkrade.

Bergwerkvereeniging voor Nederland.

Hoegenaamd geene werkzaamheden hadden in die concessie plaats. De schacht en het schachtgebouw werden bewaakt.

De plans en registers van de in exploitatie zijnde mijnen, volgens het Koninklijk besluit van 28 Juni 1877 nº. 6 (*Staatsblad* nº. 155) opgemaakt, zijn alle in orde; de bijgewerkte kopieën daarvan werden bij het gewestelijk bestuur ingeleverd.

D. Grondboringen.

Grondboringen hadden in den loop van dit jaar niet plaats.

II. Steengroeven.

A. *Door onderaardsche gangen ontgonnen.*

Uitdelving van mergelsteen, kalk of zoogenaamden Maastrichtschen steen had plaats in de volgende groeven:

1°. Sibbergroef, gelegen in de gemeente Oud-Valkenburg;
2°. Geulemergroef, in de gemeente Berg en Terblijt;
3°. Heidegroef, in de gemeente Berg en Terblijt;
4°. Meerssenergroef in de gemeente Meerssen.

Van deze groeven zijn de besturen der genoemde gemeenten ontginners;

5°. Valkenburgergroef, in de gemeenten Berg en Terblijt en Oud-Valkenburg, waarvan de gemeente Valkenburg ontginster is;
6°. Koeleboschgroef, in de gemeente Bemelen;
7°. Groef »onder de ruine", in de gemeente Valkenburg;
8°. St. Pietersberggroeven nº. 1, 2 en 3 in de gemeente St. Pieter;
9°. Groef, genaamd »de Heide", in de gemeente Houthem;
10°. Groef, genaamd »de Schaark", in de gemeente St. Pieter;

De onder 6, 7, 8, 9 en 10 vermelde groeven worden door particulieren ontgonnen.

De plans van deze groeven zijn alle in orde; de bijgewerkte kopieën daarvan werden bij het gewestelijk bestuur ingeleverd.

B. *Aan den dag ontgonnen (à ciel ouvert).*

De drie kalksteengroeven in de gemeente Voerendaal en de Vijlenergroef in de gemeente Vaals, behoorende tot de cementfabriek aldaar, waren in exploitatie.

Ongelukken noch verwondingen kwamen in de groeven voor.

Weerbericht.

(Medegedeeld door het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.)

Eene depressie, waarvan het centrum buiten het gebied onzer waarneming valt, doch waarin de laagst bekende barometerstand ongeveer 740 m.M. is, bevindt zich ver van ons en Westwaarts; van een gebied van hooge drukking is weinig of niets te bespeuren.

Grootste barometerafwijkingsverschil:
heden ochtend 8 uur, G. 4,– V.
gisterenavond 8 uur, M. 1,7 V.
Barometer te Utrecht, 12½ uur, 748,6 m.M.
Te verwachten: Z.W.wind.

ADVERTENTIËN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken brengt ter algemeene kennis, dat bij den boekhouder en kassier voor de comptabiliteit der *Nederlandsche Staatscourant* en van het *Staatsblad*, tegen betaling van vier gulden (f 4), is verkrijgbaar gesteld het »Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal, gedurende de zittingen van 2 Mei tot 5 November 1814, 7 November 1814 tot 7 Augustus 1815, en 8 tot 19 Augustus 1815, bewerkt door J. J. F. Noordziek, en uitgegeven onder toezicht der Commissie voor de huishoudelijke aangelegenheden der Tweede Kamer.

Aan boekverkoopers wordt 20 pct. rabat toegestaan.

's Gravenhage, 18 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(883) HUBRECHT.

MINISTERIE VAN MARINE.

Bericht aan Zeevarenden.

Lichten van gezonken schooner Nieuwe Rotterdamsche Waterweg bij Schiedam. 4de district.

De Minister van Marine brengt ter kennis van zeevarenden, ten vervolge op de aankondiging onder dagteekening van 9 Februari jl. in de *Staatscourant* geplaatst, dat de daarbij bedoelde gezonken schooner in den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg, nabij Schiedam gelicht is.

Het daarbij geplaatste witte licht, en witte vlag, zijn derhalve weggenomen.

's Gravenhage, 19 Maart 1889.

De Minister voornoemd,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(888) S. WOLFSON, *l. S.-G.*

Bericht aan Zeevarenden.

Geleidelichten in den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg, beneden Maassluis. Verandering van kleur der geleidelichten in den Noord-Nieuwlandpolder. 4de district.

De Minister van Marine brengt ter kennis van zeevarenden, dat de geleidelichten, die dienen tot het bevaren van den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg van af den Hoorn tot aan de Doorgraving, welke thans rood zijn, van af Zonsondergang van den 1sten April aanstaande *wit* zullen schijnen.

's Gravenhage, 19 Maart 1889.

De Minister voornoemd,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(885) S. WOLFSON, *l. S.-G.*

Zie verder het bijvoegsel.

Bijvoegsel tot de *Nederlandsche Staatscourant* van Woensdag 20 Maart 1889, nº. 67.

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Directie van de Grootboeken der Nationale Schuld, gevestigd te Amsterdam.

Rentebetaling op het Grootboek der 3½ percents Nationale Schuld.

De Minister van Financiën maakt bekend, dat de rentebetaling alleen over het halfjaar verschijnende op 1 April 1889, zal geschieden in het lokaal van de Grootboeken der Nationale Schuld, van Maandag 1 April 1889 tot en met Vrijdag den 5den dier maand.

Vervolgens zullen van Maandag 8 April 1889 tot en met den 15den Augustus daaraanvolgende, op alle werkdagen (met uitzondering van den Zaterdag) de bureelen geopend zijn tot het voortzetten van deze rentebetaling en van die over de nog verschuldigde halfjaren.

Tevens worden, overeenkomstig art. 19 van het Koninklijk besluit van 18 Mei 1818 (*Staatsblad* nº. 24), *voor de tiende of laatste maal* opgeroepen, dezulken niet opgekomen rechthebbenden op de renten verschenen op 1 October 1884, waarvan de betaling, ingevolge Koninklijk besluit van 25 October 1855 (*Staatsblad* nº. 125), zal blijven opengesteld tot en met den laatsten September 1889.

's Gravenhage, 13 Maart 1889.

De Minister voornoemd,
GODIN. DE. BEAUFORT.

(813)

De Minister van Financiën maakt aan belanghebbenden bekend, dat gedurende de maanden *April*, *Mei* en *Juni* aanstaande, dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, ten kantore van de betaalmeesters in de arrondissementen, de voldoening zal plaats hebben der in de verschillende Grootboeken ingeschreven pensioenen ten laste van den Staat, loopende over de eerste drie maanden van het jaar 1889.

's Gravenhage, 11 Maart 1889.

De Minister voornoemd,
GODIN DE BEAUFORT.

(806)

MINISTERIE VAN WATERSTAAT, HANDEL EN NIJVERHEID.

Rijks-Waterstaat.

PROVINCIE NOORDBRABANT.

Aanbesteding.

Op Vrijdag 12 April 1889, des voormiddags te 10½ uur, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten en in bijzijn van den hoofdingenieur van den waterstaat in het 6de district, aan het gebouw van het Provincinal Bestuur te 's Hertogenbosch, worden aanbesteed:

het maken van twee wissel-laatsen op de Zuid-Willemsvaart, provincie Noordbrabant.

(Raming f 3500.)

Het bestek, nº. 55, ligt na 29 Maart a. s. ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de lokalen der Provinciale Besturen, en is voorts, op franco aanvrage, tegen betaling der aan den voet daarvan vermelde kosten, te bekomen bij de firma Gebroeders Van Cleef, boekhandelaar, Spui nº. 28*a*, te 's Gravenhage, en door hare tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks.

Op 5 April 1889 wordt de noodige aanwijzing op de plaats gedaan; voorts zijn nadere inlichtingen te bekomen bij den hoofdingenieur in het 6de district te 's Hertogenbosch, den arrondissements-ingenieur Schuurman te Vught en bij den opzichter Weehuizen te 's Hertogenbosch.

's Gravenhage, 14 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
DE BOSCH KEMPER.

(867)

Rijks-Waterstaat.

PROVINCIE NOORDHOLLAND.

Aanbesteding.

Op Donderdag 11 April 1889, des voormiddags te 11 uren, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Noordholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den waarnemend hoofdingenieur van den waterstaat in het 9de district, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur te Haarlem, worden aanbesteed:

het uitvoeren van baggerwerk in de spoorweghaven te Enkhuizen.

(Raming f 6000.)

Het bestek, nº. 53, ligt na 28 Maart a. s. ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de lokalen der Provinciale Besturen, en is voorts, op franco aanvrage, tegen betaling der aan den voet daarvan vermelde kosten, te bekomen bij de firma Gebroeders Van Cleef, boekhandelaar, Spui nº. 28*a*, te 's Gravenhage, en door hare tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks.

Op 4 April 1889 wordt de noodige aanwijzing op de plaats gedaan; voorts zijn nadere inlichtingen te bekomen bij den waarnemend hoofdingenieur te Haarlem, den ingenieur Keurenaer te Hoorn en bij den opzichter Schol te Enkhuizen.

's Gravenhage, 14 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
DE BOSCH KEMPER.

(870)

Rijks-Waterstaat.

PROVINCIE NOORDHOLLAND.

Aanbesteding.

Op Donderdag 11 April 1889, des voormiddags te 11 uren, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Noordholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten en in bijzijn van den waarnemend hoofdingenieur van den waterstaat in het 9de district, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur te Haarlem, worden aanbesteed:

de uitvoering van baggerwerk in het Noordzeekanaal, beoosten de invaart van de nieuwe petroleumhaven.

(Raming f 6600.)

Het bestek, nº. 52, ligt na 28 Maart a. s. ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de lokalen der Provinciale Besturen, en is voorts, op franco aanvrage, tegen betaling der aan den voet daarvan vermelde kosten, te bekomen bij de firma Gebroeders Van Cleef, boekhandelaar, Spui nº. 28*a*, te 's Gravenhage, en door hare tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks.

Op 4 April 1889 wordt de noodige aanwijzing op de plaats gedaan; voorts zijn nadere inlichtingen te bekomen bij den waarnemend hoofdingenieur te Haarlem, den ingenieur De Bruyn te Amsterdam, en den opzichter Helmers te Beverwijk.

's Gravenhage, 11 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
DE BOSCH KEMPER.

(824)

Rijks-Waterstaat.

KANAAL TER VERBINDING VAN AMSTERDAM MET DE MERWEDE.

Aanbesteding.

Op Dinsdag 30 April 1889, des voormiddags te 11 uren, zal, onder goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan het gebouw van zijn Departement te 's Gravenhage, worden aanbesteed:

de aanleg van een gedeelte kanaal van nabij den Zeylweg onder de gemeente Maarssen tot de schutsluis bewesten Utrecht, zoomede het in verband daarmede omleggen van de beide Rijnspoorwegbanen Utrecht-Amsterdam en Utrecht-Rotterdam, alles met bijbehoorende werken, behoorende tot de werken voor den aanleg van een kanaal ter verbinding van Amsterdam met de Merwede.

(Raming f 1 912 000.)

Het bestek, nº. 61, ligt na 27 Maart a. s. ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de lokalen der Provinciale Besturen, en is voorts, op franco aanvrage, tegen betaling der aan den voet daarvan vermelde kosten, te bekomen bij de firma Gebroeders Van Cleef, boekhandelaar, Spui nº. 28*a*, te 's Gravenhage, en door hare tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks.

Op 9 April 1889 wordt de noodige aanwijzing op de plaats gedaan, samenkomende des voormiddags te 11 uren aan den Leidschen weg, hoek Kroesenlaan; voorts zijn nadere inlichtingen te bekomen aan het bureel van den hoofdingenieur Wellan te Utrecht, Schoolstraat nº. 6, en bij den ingenieur Kemper, mede te Utrecht, Parkstraat nº. 32.

's Gravenhage, 13 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
DE BOSCH KEMPER.

(849)

Rijks-Waterstaat.

BEHEER DER RIVIEREN.

Herbesteding.

Op Woensdag 27 Maart 1889, des voormiddags te 11 uren, zal, onder goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan het gebouw van zijn Departement, te 's Gravenhage, worden herbesteed:

het wegruimen van een in de rivier de Waal, onder Dodewaard, nabij Deest, tusschen de kilometerraaien 39 en 40, gezonken vaartuig.

Het bestek, nº. 41, ligt ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de lokalen der Provinciale Besturen, en is voorts, op franco aanvrage, tegen betaling der aan den voet daarvan vermelde kosten, te bekomen bij de firma Gebroeders Van Cleef, boekhandelaar, Spui nº. 28*a*, te 's Gravenhage, en door hare tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks.

De kosten op de aanbesteding gevallen, komen mede ten laste van den aannemer.

Inlichtingen zijn te bekomen aan het bureel van den hoofdingenieur voor de rivieren te 's Gravenhage, Lange Houtstraat nº. 9, en bij den ingenieur van het 1ste rivier-arrondissement Van der Sleyden te Nijmegen, Spoorstraat nº. 13.

's Gravenhage, 16 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
DE BOSCH KEMPER.

(853)

Rijks-Waterstaat.

BEHEER DER RIVIEREN.

Aanbesteding.

Op Woensdag 17 April 1889, des voormiddags te 11 uren, zal, onder goedkeuring van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan het gebouw van zijn Departement te 's Gravenhage, worden aanbesteed:

de vernieuwing van een gedeelte van het rijsstortbed in den Baardwijkschen overlaat, behoorende tot de werken van de Maas, in de provincie Noordbrabant.

(Raming f 6880.)

Het bestek, nº. 56, ligt na 3 April a. s. ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid, aan de lokalen der Provinciale Besturen, en is voorts, op franco aanvrage, tegen betaling der aan den voet daarvan vermelde kosten, te bekomen bij de firma Gebroeders Van Cleef, boekhandelaar, Spui nº. 28*a*, te 's Gravenhage, en door hare tusschenkomst in de voornaamste gemeenten des Rijks.

Op 10 April 1889 wordt de noodige aanwijzing op de plaats gedaan, uitgaande des middags te 12 uren van het wachthuis aan den Baardwijkschen overlaat; voorts zijn nadere inlichtingen te bekomen aan het bureel van den hoofdingenieur voor de rivieren Leemans, te 's Gravenhage, Lange Houtstraat nº. 9, bij den ingenieur Steyn Parvé te 's Hertogenbosch en bij den opzichter Van Enst te Heusden.

's Gravenhage, 14 Maart 1889.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
DE BOSCH KEMPER.

(887)

MINISTERIE VAN KOLONIËN.

Openbare aanbesteding

onder Voorbehoud der bij ministeriëele resolutie van 20 November 1883, lit. F, nº. 1, vastgestelde Algemeene Bepalingen, betreffende de aanschaffing van goederen ten behoeve van 's Rijks overzeesche bezittingen en van de tweede vervolledigde uitgave der Technische Voorschriften voor de levering en verpakking daarvan, te houden op Woensdag 10 April 1889, om één uur des namiddags, in een der lokalen van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, N.-Z. Voorburgwal nº. 212 te Amsterdam, van 47 perceelen, te weten:

Divers ijzer.
Gietijzer.
IJzeren ballast.
IJzeren buizen.
Lood.
Blik.
Koper, koperdraad, koperen pijpen en spijkers.
IJzeren klinknagels en klinkringen.
Koperen klinkplaatjes en klinknagels.
Nagels en spijkers.
Draadnagels en houtschroeven.
Diverse schroef- en moerbouten.
Hangsloten.
Waschblikken.
Gegalvaniseerd ijzeren emmers.
Gaspijpen en fittings.
Glazen dakpannen en glasruiten.
Hardsteenen neuten, zerken en tegels.
Verlichtingsmiddelen.
Sloepriemen, enz.
Omslagen voor telegrammen.
Bruine rips en groene saai.
Zijden band.
Vlaggedoek.
Diverse ledersoorten.
Veldflesschen.
Schermbehoeften.
Ransels van karldoek.
Mailzakken van zeildoek.
Zinkwit.
Loodwit.
Salammoniak.
Hars, pik en terpentijn.
Minerale machine-olie en patentolie.
Lijnolie.
Diverse behoeften voor de Landsdrukkerij.

De bestekken zijn op franco aanvrang en tegen overmaking van twintig cent voor elk bestek, van den 23sten Maart 1889 af verkrijgbaar bij de Gebroeders Van Cleef, boekhandelaars te 's Gravenhage, Hofspui nº. 28*a*, bij welke firma ook te verkrijgen zijn de bovengenoemde Algemeene bepalingen tegen f 0,25 en de 2de uitgaaf der Technische Voorschriften tegen f 1,90 per exemplaar.

Om twaalf uren zal de bus in het Koloniaal-Etablissement gesloten, en om één uur in het Aanbestedingslokaal geopend worden. (886)

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de 2de trekking der 1ste klasse van de 330ste Staatsloterij, op Dinsdag den 19den Maart 1889, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

Nº. 11252 een prijs van 1000 gulden.

De Directeur der Staats-Loterij,
LOSBERT.

(876)

Openbare aanbesteding.

De directeur der artillerie-inrichtingen te Delft zal, onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, op den 29sten Maart 1889, des middags te 12 uren, op het bureel zijner directie, op den Van Leeuwenboeksingel, in tien perceelen, in het openbaar aanbesteden de levering van:

eiken-, esschen-, dennen-, grenen-, vuren- en ijpenhout,
ten behoeve van de stapelmagazijnen.

De voorwaarden der aanbesteding zullen van heden af ter lezing liggen op het bureel des aanbestéders, alsmede op de bureels van de heeren Commissarissen des Konings in de provinciën, en worden door den directeur van bovengenoemde inrichtingen, op franco aanvrage, zoolang de voorraad strekt, gratis afgegeven.

Delft, den 18den Maart 1889. (875)

Openbare aanbesteding.

De directeur der artillerie-inrichtingen te Delft zal, onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, op den 22sten Maart 1889, des middags te 12 uren, op het bureel zijner directie, op den Van Leeuwenboeksingel, in drie en twintig perceelen, in het openbaar aanbesteden de levering van:

verschillende behoeften,
ten behoeve van de Stapelmagazijnen.

De voorwaarden der aanbesteding zullen van heden af ter lezing liggen op het bureel des aanbestéders, alsmede op de bureels van de heeren Commissarissen des Konings in de provinciën, en worden door den directeur van bovengenoemde inrichtingen, op franco aanvrage, zoolang de voorraad strekt, gratis afgegeven.

Delft, den 14den Maart 1889. (526)

Openbare aanbesteding.

De kapitein eerstaanwezend-ingenieur te Arnhem zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar aanbesteden:

1º. het éénjarig onderhoud der kazernegebouwen enz. te Arnhem en dat der werken en gebouwen van het fort bij Westervoort, onder beheer der Genie te Arnhem.
(Raming f 9900);

2º. eene verving van gebouwen en werken te Arnhem en te Westervoort, onder beheer der Genie te Arnhem.
(Raming f 3200).

Deze aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving op Donderdag 28 Maart 1889, des voormiddags te 11 uren, in het Hotel Sluis, Oude Stationsstraat te Arnhem, alwaar van den 18den Maart de bestekken zullen ter lezing liggen.

Gedrukte bestekken zijn, van laatstgenoemden dag, voorwaardelijk te verkrijgen bij den opzichter van fortificatiën te Arnhem (Rietgrachtstraat 17).

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den eerstaanwezend-ingenieur.

Aanwijzing zal geschieden op Vrijdag 22 Maart, des voormiddags te 10 uren voor het werk onder 2º., en des namiddags te 1 uur voor het werk onder 1º. genoemd; beide aanwijzingen zullen aanvangen bij de Willemskazerne.

De inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op 27 Maart 1889, des namiddags vóór 3 uren, vrachtvrij worden bezorgd op het bureel van genoemden ingenieur te Arnhem (Kastanjelaan 4), alwaar eene bus geplaatst zal zijn tot verzameling dier biljetten. (829)

Openbare aanbesteding.

De eerstaanwezend-ingenieur te Naarden zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar aanbesteden:

het maken van eene bad- en zweminrichting te Naarden.
(Raming f 2500.)

De opening der na te melden bus en de ontzegeling der inschrijvingsbiljetten zal geschieden op Vrijdag 29 Maart 1889, des voormiddags te 11 uren, in de Kazerne Oud-Molen te Naarden.

Gedrukte bestekken zijn van af Woensdag den 20sten Maart te voren voorwaardelijk verkrijgbaar bij den opzichter van fortificatiën te Naarden, bij wien ook, van af dien dag, het bestek ter lezing zal liggen.

De inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op Donderdag 28 Maart 1889, des namiddags vóór 5 uren, vrachtvrij worden bezorgd op het bureel van den eerstaanwezend-ingenieur te Naarden, alwaar eene bus geplaatst zal zijn tot verzameling dier biljetten.

Inlichtingen kunnen worden verkregen op gezegd bureel. (838)

Openbare aanbesteding.

De eerstaanwezend-ingenieur te 's Hertogenbosch zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, bij enkele inschrijving, in het openbaar aanbesteden:

het aanbrengen van waterleidingen in of bij militaire gebouwen te 's Hertogenbosch.
(Raming f 8000.)

Deze aanbesteding zal geschieden den 29sten Maart 1889, des morgens te 10 uren, in het gebouw op den Uilenburg te 's Hertogenbosch, alwaar van den 20sten te voren het bestek zal liggen.

Gedrukte bestekken zijn van af laatstgenoemden dag voorwaardelijk te verkrijgen bij den opzichter van fortificatiën te 's Hertogenbosch.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den eerstaanwezenden-ingenieur te 's Hertogenbosch en bij genoemden opzichter.

De inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op 28 Maart, des namiddags vóór 3 uren, in de bus worden gedaan, die daartoe zal worden geplaatst op het bureel der Genie te 's Hertogenbosch. (813)

Openbare aanbesteding.

De eerstaanwezend-ingenieur te Nijmegen zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, bij enkele inschrijving, in het openbaar aanbesteden:

het éénjarig onderhoud van de kazernegebouwen, enz. te Roermond, onder het beheer der Genie te Nijmegen.
(Raming f 3750.)

Deze aanbesteding zal geschieden op Zaterdag den 6den April 1889, des middags te 12 uren, op het bureel der Genie in het gebouw aan de Graaf-Gerardstraat te Roermond.

De bestekken zullen van af den 28sten Maart te voren ter lezing liggen in het koffiehuis van Th. Hermens in de Hamstraat.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den opzichter van fortificatiën te Roermond, bij wien van af laatstgenoemden dag gedrukte bestekken voorwaardelijk te verkrijgen zijn.

De inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op 5 April des namiddags vóór 3 uur, in de bus worden gedaan, die daartoe zal worden geplaatst op voornoemd bureel. (879)

Openbare aanbesteding.

De eerstaanwezend-ingenieur te Nijmegen zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, bij enkele inschrijving, in het openbaar aanbesteden:

het éénjarig onderhoud van de kazernegebouwen, enz. te Grave, onder het beheer der Genie te Nijmegen. (Raming f 2400).

Deze aanbesteding zal geschieden op Woensdag den 3den April 1889, des voormiddags te 10 uren, op het bureel der Genie te Grave.

De bestekken zullen van af den 25sten Maart te voren ter lezing liggen in het koffiehuis bij Antoon Klaassen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den opzichter van fortificatiën te Grave, bij wien van af laatstgenoemden dag gedrukte bestekken voorwaardelijk te verkrijgen zijn.

De inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op 2 April, des namiddags vóór 3 uren, in de bus worden gedaan, die daartoe zal worden geplaatst op voormeld bureel. (874)

Openbare aanbesteding.

De eerstaanwezend-ingenieur te Nijmegen zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, bij enkele inschrijving, in het openbaar aanbesteden:

1°. het maken van een lokaal voor sectie's en kunstbewerkingen, in verbinding met den ziekenstal, te Venlo. (Raming f 1100);

2°. het maken van een klinkerpad van af de voormalige Keulsche Poort tot aan stal n°. 8 te Venlo. (Raming f 700);

beide onder het beheer der Genie te Nijmegen.

Deze aanbesteding zal geschieden op Zaterdag den 30sten Maart 1889, des middags te 12 uren, op het bureel der Genie te Venlo.

De bestekken zullen van af den 21sten Maart te voren ter lezing liggen in het koffiehuis van den heer Beel op de Groote Markt.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den hoofdopzichter van fortificatiën te Venlo, bij wien van af laatstgenoemden dag gedrukte bestekken voorwaardelijk te verkrijgen zijn.

De inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op 29 Maart, des namiddags vóór 3 uren, in de bus worden gedaan, die daartoe zal worden geplaatst op voornoemd bureel. (828)

Gymnasium te Leiden.

Sollicitanten naar de met 1 September 1889 openvallende betrekking van leeraar in de Nederlandsche taal en letterkunde, geschiedenis en aardrijkskunde aan het gymnasium te Leiden, waaraan verbonden is eene jaarwedde van f 2000, die met f 200 wordt verhoogd voor driejarigen diensttijd aan een gymnasium of aan eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus en nogmaals met f 200 voor zesjarigen diensttijd, gelieven zich vóór of op 7 April 1889 schriftelijk te richten tot mr. O. W. Sipkes, secretaris van curatoren van voornoemd gymnasium. (878)

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Jaarlijksche algemeene vergadering van aandeelhouders op Maandag 8 April 1889, des voormiddags te 12 uren, in het lokaal Eensgezindheid op het Spui.

De bewijzen van toegang zijn voor de aandeelhouders te verkrijgen van 25 Maart tot en met 4 April bij:

de Kas-Vereeniging te Amsterdam;
de heeren Schaay & Ledeboer te Rotterdam;
» » Keurenaer & C°. te 's Gravenhage;
» » Huydecoper & v. Dielen te Utrecht;
» » Hoogwinkel & C°. te Dordrecht;
» » Gebr. Gratema te Leeuwarden;
» » E. C. Engelberts & C°. te Arnhem;

tegen nederlegging van hunne aandeelen en/of recepissen tot na de vergadering.

Van 25 Maart af zullen het verslag en de balans over 1888 voor aandeelhouders ter visie liggen aan het kantoor der maatschappij, Prins Hendrikkade 160.

(882) *De Raad van Bestuur.*

Koninklijke Nederlandsche Locaalspoorwegen Willem III.

Maand October 1888.

Opbrengst van het vervoer f 13 806,61⅝, of f 3,94 p. d. km.
Aantal vervoerde reizigers 27 565.
Goederenvervoer 5 004 453 kilogram.

Apeldoorn, den 18den Maart 1889.

Gezien.

De Voorzitter van de Commissie van Beheer, J. A. Van Hasselt.

De Hoofdingenieur-Directeur, K. H. Van Bredenode. (884)

Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij.

Samarang-Vorstenlanden-Willem I.

205 Kilometers. Opbrengst over Februari 1889.

Reizigers, aantal 68 987	f	36 050,00
Goederen, tonnen 14 355		82 729,00
Diverse ontvangsten		5 733,00
	f	124 512,00
Per dag-kilometer	f	21,69

	1889.	1888.
Opbrengst van af 1 Januari	f 252 583,00	f 224 047,00
» per dag-kilometer	20,88	18,21

Batavia-Buitenzorg.

56 Kilometers. Opbrengst over Februari 1889.

Reizigers, aantal 60 831	f	23 317,00
Goederen, tonnen 5001		25 041,00
Diverse ontvangsten		1 413,00
	f	49 771,00
Per dag-kilometer	f	31,74

	1889.	1888.
Opbrengst van af 1 Januari	f 101 976,00	f 94 431,00
» per dag-kilometer	30,86	28,10

's Gravenhage, den 18den Maart 1889. (884)

Bij vergelijking der cijfers zij in het oog gehouden dat deze maand in 1888 29 dagen heeft gehad.

Nederlandsche Handelmaatschappij.

Veiling te Amsterdam, *op Donderdag den 23sten Maart* 1889, *des voormiddags te elf uren, van ongever:*

8 300	Blokken	Banka-Tin, liggende te Amsterdam;
13 000	»	» » » » Rotterdam;
1 000	»	Billiton- » » » Rotterdam;
3 000	»	geraffineerd Banka-Tin, liggende te Amsterdam.
25 300	Blokken.	

Amsterdam, 7 Maart 1889. (761)

GERECHTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** In den jare 1800 negen en tachtig, den dertienden Maart, ten verzoeke van *Harmke Teerling*, weduwe van *Haije Noorman*, winkeliersche, wonende te Warffum, gratis procedeerende krachtens behoorlijk geregistreerde beschikking der arrondissements-rechtbank van Groningen, dd. 11 Juni 1800 acht en tachtig, aan wie bij beschikking dierzelfde rechtbank verlof is verleend tot het uitbrengen dezer gedane openbare dagvaarding, domicilie kiezende ten kantore van mr. *Louis Bothenius Lohman*, advocaat en procureur bij de arrondissements-rechtbank van en wonende te Groningen, die in dezen als zoodanig voor mijne requirante zal occupeeren, heb ik *Arend Duiker*, deurwaarder bij de arrondissements-rechtbank van en wonende te Groningen,

ten *derden male* gedagvaard:

Hendrik Noorman; zeeman, gedomicilieerd te Warffum, doch thans afwezig, om na verloop van drie maanden, en wel bepaaldelijk op Vrijdag den een en twintigsten Juni 1800 negen en tachtig, des voormiddags te tien uren, te verschijnen ter terechtzitting van de arrondissements-rechtbank te Groningen, alsdan en aldaar zitting houdende in het gewone lokaal harer terechtzittingen in de Oude Boteringestraat, ten einde:

aangezien de gedaagde, *Hendrik Noorman*, gesproten uit het huwelijk van eischeres met nu wijlen haren echtgenoot *Haije Noorman*, in den zomer van 1881 als matroos is vertrokken op het schip *Catharina*, gezagvoerder *Hendriks Nanne Baas*, van Delfzijl met bestemming naar Laurvig in Noorwegen, alwaar het schip is aangekomen;

aangezien gemeld schip, waarop gedaagde steeds diende, met eene lading hout den 5den October 1881 uit bovenvermelde haven is vertrokken naar Leeuwarden, en sedert noch van het schip, noch van de bemanning iets meer is vernomen, terwijl bij geruchte bekend is geworden dat het schip met man en muis op de kusten van Jutland zoude zijn vergaan en *Hendrik Noorman* dus mede zijnen dood in de golven heeft gevonden;

aangezien er dus meer dan drie jaren sedert de laatste tijding van haren zoon, den gedaagde, zijn verloopen, en eischeresse er belang bij heeft, dat bij vonnis worde verklaard, dat er rechtsvermoeden bestaat van diens overlijden, en zulks sedert 6 October 1881;

aangezien gedaagde met verlof van de rechtbank ten tweeden male op een termijn van drie maanden is opgeroepen om òf in persoon, òf door iemand van zijnentwege van zijn aanwezen te doen blijken;

aangezien ten gevolge van zijne niet-verschijning verlof is verleend om hem ten derden male op een termijn van drie maanden op te roepen;

Alsnu van zijn aanwezen te doen blijken, zullende de eischeres, bijaldien noch de gedaagde, noch iemand van zijnentwege verschijnt, daartoe concludeeren, dat het der rechtbank moge behagen te verklaren, dat er rechtsvermoeden bestaat van het overlijden van den gedaagde, en wel sedert 6 October 1881, met veroordeeling van den gedaagde in de kosten des gedings.

Afschriften van dit exploot heb ik aangeplakt aan de voorname deur der audientiezaal van de arrondissements-rechtbank van Groningen, en aan het Huis der gemeente te Groningen en gelaten aan den heer officier van justitie, die het oorspronkelijke met »gezien" heeft geteekend, en het eindelijk doen plaatsen in de *Nederlandsche Staatscourant* en in de *Nieuwe Groninger Courant*, zijnde de door genoemde rechtbank aangewezene nieuwspapieren.

De kosten dezes zijn in debet f 5,85.

A. Duiker, *Deurw.*

Exploot	f 0,75	Gezien en afschrift dezer ontvangen door mij
Schrijfl.	2,40	officier van justitie bij de rechtbank te Gro-
Reg.	1,20	ningen. Parket, 13 Maart 1889. (Get.) *Thieme.*
Visa	0,30	In debet geregistreerd te Groningen den veer-
Aanpl	0,60	tienden Maart 1800 negen en tachtig, deel
2 Court	0,60	100, folio 60 recto, vak 1; een blad, geen
	f 5,85	renvooi. Te ontvangen voor recht een gulden
		twintig cent. De ontvanger g. a. (get.) *v. Os.*

[Kosteloos.] (863)

*** Blijkens akte, den 6den Maart 1889 voor den ondergeteekenden notaris verleden, heeft de heer *Hendrik Christiaan Van der Houven van Oordt*, grondeigenaar en steenfabrikant, lid der Gedeputeerde Staten van Gelderland, wonende te Apeldoorn, opgehouden beheerend vennoot te zijn in de vennootschap onder de firma: »*D. L. Van Alphen en C°.*", gevestigd te Arnhem, opgericht tusschen genoemden heer *Van der Houven van Oordt* en den heer *Diederich Lucas Van Haltum van Alphen*, steenfabrikant, wonende te Apeldoorn, blijkens akte, den 8sten November 1883 voor den destijds te Arnhem resideerenden notaris *F. W. L. Van Eck* verleden, en is de heer *Samuel Joannes Meijjes*, ingenieur, wonende te Groenloo, als beheerend vennoot tot die vennootschap toegetreden, met bepaling, dat die vennootschap, welke alzoo tusschen de heeren *Van Alphen* en *Meijjes* voornoemd als eenige beheerende vennooten onder de firma: »*D. L. Van Alphen en C°.*" wordt voortgezet en ten doel heeft het fabriceeren van en het drijven van handel in steenen, het uitoefenen van landbouw en wat verder daartoe gerekend kan worden te behooren, zal gevestigd zijn te Zutphen en zal voortduren tot den 1sten April 1894, met dien verstande dat, wanneer 6 maanden vóór dat tijdstip geen hunner schriftelijk verklaard heeft de vennootschap niet te willen voortzetten, zij stilzwijgend nog een jaar voortduurt, en zoo vervolgens om alsdan te

eindigen op den 31sten Maart van het boekjaar waarin 6 maanden te voren eene schriftelijke opzegging heeft plaats gehad.

De beide beheerende vennooten zullen de handteekening der firma hebben en bevoegd zijn ten name der vennootschap te handelen, mits die handelingen tot de vennootschap betrekkelijk zijn.

Tot het aangaan van geldleeningen, het vervreemden, bezwaren, verhuren, huren of aankoopen van onroerende goederen en het verbinden der vennootschap als borg of mede-schuldenares van derden wordt de schriftelijke toestemming of de medewerking der beide firmanten vereischt.

Geschiedende hiervan aankondiging ter voldoening aan de artikelen 28 en 31 van het Wetboek van Koophandel.

(889) A. Moll, *Notaris.*

*** Blijkens akte, den 15den Maart 1889 ten overstaan van den ondergeteekenden te Amsterdam standplaats hebbenden notaris verleden, hebben de heeren *Albert Greiner*, te Nieuwer-Amstel, en *Fidel Carl Albert Greiner*, te Amsterdam, beiden photograaf, met ingang van bovengemelden datum, met elkander aangegaan eene vennootschap tot uitoefening der photographie en van al wat daarmede in verband staat. De vennootschap is aangegaan voor onbepaalden tijd; ieder vennoot heeft het recht de vennootschap te allen tijde te doen eindigen, mits zijn voornemen daartoe minstens zes maanden te voren aan zijnen medevennoot schriftelijk kenbaar makende. De vennootschap is gevestigd te Amsterdam en wordt uitgeoefend onder de firma: » *A. Greiner* ", tot teekening waarvan ieder vennoot bevoegd is, doch uitsluitend voor zaken of handelingen welke in onmiddellijk verband staan met het doel dezer vennootschap en geenszins tot het koopen, vervreemden of bezwaren van onroerend goed, het opnemen van gelden, het doen van eenigerlei speculatie of het stellen van borgtocht als anderszins, tot welk een en ander de medewerking en teekening der beide vennooten wordt gevorderd.

(881) W. Krabbendam, *Notaris.*

*** Degenen die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan of goederen, boeken of papieren onder hunne berusting hebben, behoorende tot de nalatenschap van wijlen den heer *Johannes Adrianus Hubertus Hamer*, in leven handelsagent, gewoond hebbende te Rotterdam aan den Schiedamschen Singel 1, aldaar overleden 10 Maart 1889, worden verzocht daarvan vóór 1 April 1889, opgaaf, betaling en afgifte te doen ten kantore van den heer *Max Rickholt*, aan de Oosterstraat 40 te Rotterdam, of wel ten kantore van den notaris mr. *T. M. T. Rietstap*, aan de Leuvehaven 13, aldaar. (877)

*** De bekende en onbekende schuldeischers in de onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschap van den heer *Anton Christian August Krüger*, handel gedreven hebbende in brandstoffen in de Nieuwe Leliestraat n°. 175 te Amsterdam en op den 16den September 1888 te Amsterdam Singel n°. 150, zijne woonplaats, overleden, worden opgeroepen tot het opnemen der rekening en verantwoording, die door zijne beneficiaire erfgenamen, ter zake van hun gehouden beheer, zal worden gedaan ten kantore van den notaris *C. Van den Bergh* te Amsterdam, Singel n°. 360, op Maandag den 25sten Maart 1889, des voormiddags te tien uren.

Indien er geen verzet tegen die rekening en verantwoording plaats heeft, zal op Maandag den 1sten April 1889, des voormiddags te tien uren, ten kantore van dien notaris worden overgegaan tot uitbetaling der schulden, voor zooverre het bedrag der nalatenschap strekt. (880)

VERKORTE BALANS DER NEDERLANDSCHE BANK,

op den 16den Maart 1889, des avonds.

Opgemaakt ingevolge art. 21 der wet van 22 December 1863 (*Staatsblad* n°. 148) en het Koninklijk besluit van 30 April 1880 n°. 16.

Disconto-rekening:		Kapitaal	f 16 000 000,00
Hoofdbank . . f 35 537 735,94		Reservefonds	4 602 207,91
Bijbank 4 409 598,68			
Agentschappen 16 595 858,25			
	f 56 543 102,87	Bankbiljetten in omloop	201 759 140,00
Beleening-rekening:			
Hoofdbank . . f 8 886 937,89		Bank-assignatiën in omloop	553 020,19
Bijbank 1 866 794,86			
Agentschappen 23 179 974,42		Rekening-courant-saldo's	15 997 047,98
	33 933 707,17		
Munt: Goud f 23 163 930,00		Diverse rekeningen	2 680 867,42
Zilver enz. 84 435 087,50			
	107 599 017,50		
Muntmateriaal:			
Goud . . . . . f 38 040 764,78			
Zilver . . . . . „			
	38 040 764,78		
Belegd reservefonds	4 602 169,50		
Gebouw. en meubel. der Bank	450 000,00		
Diverse rekeningen	423 432,67		
	f 241 592 283,50		f 241 592 283,50

De Directie der Nederlandsche Bank,
N. G. Pierson, *President.*
J. G. N. De Hoop Scheffer, *Secretaris.*

(873)

Weerkundige waarnemingen.

(*Medegedeeld door het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.*)

Den 19den Maart 1889, des morgens 8 uren.

Namen der plaatsen.	Barometerstand.	Windrichting.	Windkracht.	Toestand der lucht.	Temperatuur.	Gevallen regen.
Scudesnaes	753.8	O. Z. O.	4	betrokken	— 1	
Stockholm	754.4	stil.		helder	— 9	
Koppenhagen . .	756.5	Z. O.	2	licht bewolkt	— 3	
Stornoway	745.5	O.	2	bewolkt	+ 4	3
Shields	746.7	Z. O.	2	betrokken	+ 5	0
Valentia	738.1	Z. Z. W.	3	regen	+ 6	11
Delfzijl	753.2	Z. O.	1	mist	+ 2	0
Groningen	751.7	Z. O.	0	zwaar bewolkt	+ 2	2
Helder	750.2	O. Z. O.	1	zwaar bewolkt	+ 4	0
Vlissingen	749.3	Z.	0	zwaar bewolkt	+ 5	0
Maastricht	752.6	Z.	2	betrokken	+ 7	0
Utrecht	750.5	O. Z. O.	0	bewolkt	+ 5	0
Hamburg	753.7	Z. O.	3	betrokken	0	1
Swinemünde . .	757.5	Z. O.	2	bewolkt	— 3	0
Leipzig	756.3	Z. O.	2	zwaar bewolkt	— 3	0
Carlsruhe	754.9	O.	1	betrokken	+ 3	0
Sylt	753.7	O. Z. O.	2	betrokken	+ 0	0
Parijs	752.6	Z. Z. W.	2	betrokken	+ 7	0
St. Mathieu . . .	748.7	Z. W.	5	betrokken	+ 10	0
Clermont	755.0	Z.	3	betrokken	+ 7	0

Waterhoogten in de Nederlandsche rivieren en te Keulen.

(Medegedeeld door den Algemeenen Dienst van den Waterstaat.)

19 Maart 1889. (2 dagen na volle maan.)

Rivieren.	Waarnemingspunten.	Waterhoogte betrekkelijk A.P. (in meters.)	Waterhoogte betrekkelijk de nul der oude schaal. (in meters.)	Sedert de opgaaf van 18 Maart hooger. (in centimeters.)	Sedert de opgaaf van 18 Maart lager. (in centimeters.)	Gestaldheid der rivier te 8 uren vm. of op het oogenblik van hoog- en laagwater.
a. Waterstand den 19den Maart, *des morgens* te 8 uren.						
Boven-Rijn.	Keulen (*)	39.61	3.76		29	
	Lobith	12.74	— 1.17		32	
Waal.	Nijmegen	10.28	4.06		20	
	St. Andries	5.56			17	
Neder-Rijn en Lek.	Arnhem	10.27	3.36		20	
	Vreeswijk	3.43	— 3.09		13	
	Westervoort	10.79			19	
Geldersche IJssel.	Doventer	4.70	4.11		9	
	Kampen	0.51	1.08		83	
	Maastricht (brug)	43.06	1.46	9		
	Maastricht (hoofdsluis)	43.36		11		
Boven-Maas.	Venlo	11.95			11	
	Grave	8.05	3.20		15	
	St. Andries	4.66			14	

		Uur van waarneming.	Waterhoogte betrekk. A. P.			
b. Laagwater.		u. m.				
Boven-Merwede.	Gorinchem	4.30 v.	2.20		17	
Lek.	Schoonhoven	4.50 v.	1.51		10	
	Krimpen	3.15 v.	0.41		12	
Oude Maas.	Dordrecht	2.40 v.	0.10		11	
Hollandsch Diep.	Moerdijk	1.5 v.	— 0.61		14	
Haringvliet.	Hellevoetsluis	11.5 n.	— 0.93		12	
Zijpe.	Bruinisse	9.30 n.	— 1.66		10	
Maasmond.	Hoek v. Holland	11.0 n.	— 0.70		11	
c. Hoogwater.						
Boven-Merwede.	Gorinchem	8.5 v.	2.44		16	
Lek.	Schoonhoven	8.5 v.	1.83		14	
	Krimpen	6.40 v.	1.55		14	
Oude Maas.	Dordrecht	6.15 v.	1.48		11	
Hollandsch Diep.	Moerdijk	5.40 v.	1.45		13	
Haringvliet.	Hellevoetsluis	4.0 v.	1.03		10	
Zijpe.	Bruinisse	4.20 v.	1.52		8	
Maasmond.	Hoek v. Holland	3.35 v.	1.09		6	

		Duur van den vlood.	Rijzing gedurende den vlood. (in centimeters.)	Vergeleken bij de vorige opgaaf. Meerd. rijzing. (in centimeters.)	Vergeleken bij de vorige opgaaf. Mind. rijzing. (in centimeters.)
d. Duur van den vlood en verschil tusschen laag- en hoogwater.		u. m.			
Boven-Merwede.	Gorinchem	3.35	24	1	
Lek.	Schoonhoven	3.15	32		4
	Krimpen	3.25	114		2
Oude Maas.	Dordrecht	3.35	198	0	0
Hollandsch Diep.	Moerdijk	4.35	206	1	
Haringvliet.	Hellevoetsluis	4.55	196	2	
Zijpe.	Bruinisse	6.50	318	2	
Maasmond.	Hoek v. Holland	4.35	179	5	

(*) De waterhoogte te Keulen is waargenomen te 7 uren voorm.

n. achter het uur van waarneming } nam. van 18 Maart 1889.
v. beteekent } voorm. 19 „ 1889.

Zie de verdere bijvoegsels.